

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Commissie V&J

Betreft: wetsvoorstel 33.569

Den Haag, 4 november 2013

Geachte leden van de Commissie V&J,

Op 12 november staat het voorbereidend onderzoek van wetsvoorstel 33.569 gepland in uw commissie: aanpassing legalisatie handtekeningen van notarissen. Daarnaast wordt ook een aantal wetstechnische en redactionele verbeteringen aangebracht.

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie maakte tijdens de behandeling in de Tweede Kamer (brief 14-9-2013) al bezwaar tegen de vervalt termijn voor de indiening van klachten (artikel 99 lid 15 van de Wet op het Notarisambt), op welke bezwaren de staatsecretaris tot op heden nog geen inhoudelijk antwoord heeft gegeven. Nu de wet voorligt in uw Kamer, wil de KNB opnieuw haar zorg uitspreken. Deze bepaling leidt namelijk tot een onevenredige verzwaring van de positie van de notaris zonder dat gebleken is dat de huidige vervalt termijn structureel tot problemen leidt.

De vervalt termijn voor de indiening van een klacht was destijds een weloverwogen keuze van de wetgever, die als volgt is gemotiveerd (Tweede Kamer II, 1996-1997, 23 706, nr. 12):

“(...) De reden daarvoor is met name gelegen in het feit dat na verloop van een bepaalde termijn ervan uit moet kunnen worden gegaan dat de betrokkene geen reden ziet om een klacht tegen de notaris in te dienen. Gezien het karakter van de procedure, waarbij elke klager zelf de procedure zonder vormvoorschriften in gang kan zetten, acht ik een dergelijke termijn alleszins aanvaardbaar. De notaris moet ook niet in lengte van jaren kunnen worden achtervolgd met klachten waarvan de feiten door het verstrijken van een te lange termijn nog zeer moeilijk naar behoren zijn vast te stellen. (...)”

In het nu voorgestelde art. 99 lid 15 Wna wordt de vervalt termijn van drie jaar voor de indiening van klachten gerelativeerd. Indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de klager in verzuim is geweest, blijft niet-ontvankelijkverklaring achterwege ook als de klacht

wordt ingediend later dan drie jaar na de dag waarop de klager van het tuchtrechtelijk verwijtbare handelen kennis heeft genomen.

Net als de KNB heeft de Raad van State zich kritisch betoond over deze vervaltermijn. Naar het oordeel van de RvS is hier geen aanleiding om te verwachten dat toepassing van de bestaande regeling kan leiden tot onbillijkheden van overwegende aard in niet precies te voorziene gevallen, zodat er geen aanleiding is voor het opnemen van een hardheidsclausule in de wet. Naar aanleiding van deze kritische kanttekening van de RvS heeft de staatssecretaris het volgende opgemerkt (Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 569, nr. 4, p. 4):

‘Met de voorgestelde regeling wordt niet beoogd te komen tot regelgeving die bedoeld een oplossing te bieden voor onbillijkheden van overwegende aard in niet precies te voorziene gevallen. Het is dan ook, bij nadere beschouwing, niet voor de hand liggend om in dit verband te spreken over een hardheidsclausule. De memorie van toelichting is op dit punt aangepast. In de memorie van toelichting is uitgewerkt dat met de wijziging wordt bewerkstelligd dat de tuchtrechter bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van een ingediende klacht kan afwijken van de vervaltermijn van drie jaar van artikel 99, vijftiende lid, indien de afloop van deze termijn redelijkerwijs niet aan de klager verweten kan worden.’

De tekst van genoemde bepaling is naar aanleiding van de opmerking van de Raad van State niet gewijzigd. Aldus is feitelijk geen inhoudelijk antwoord gegeven op de opmerkingen van de RvS maar slechts volstaan met een cosmetische ingreep in de toelichting. Dat wordt toegegeven dat het minder juist is om te spreken van een hardheidsclausule is naar de mening van de KNB onvoldoende.

Vanuit de Commissie voor V&J in de Tweede Kamer is gevraagd wat wordt bedoeld met ‘redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld’. De staatssecretaris heeft geantwoord dat sprake is van een uitzondering op de hoofdregel die is bedoeld voor het geval dat de klager zich niet bewust was van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen van de notaris en hem dat ook niet verweten kan worden, ondanks de aanwezigheid van feitelijke informatie. Als voorbeeld wordt genoemd een grove fout bij het opmaken van een hypotheekakte waar de klager pas na vier jaar achter komt. In zo’n geval zou de klacht toch behandeld moeten kunnen worden omdat – aldus de staatssecretaris - :

‘Van een cliënt (...) lang niet altijd [kan] worden verwacht dat hij voldoende kennis van zaken heeft om een fout van een notaris te herkennen; er is doorgaans sprake van een groot verschil in kennisniveau.’

De tuchtrechter die bij de interpretatie van het in art. 99 lid 15 gebruikte ‘redelijkerwijs’ tot een oordeel over de ontvankelijkheid van een na verloop van drie jaar ingediende klacht moet komen, zal met dit voorbeeld in de hand welhaast **altijd** tot ontvankelijkheid moeten besluiten. Het genoemde verschil in kennisniveau is op een enkele uitzondering na per definitie aanwezig. Het is namelijk een van de bestaansredenen voor de verplichte notariële tussenkomst. Dit voorbeeld laat zien dat geen sprake is van een uitzondering op de hoofdregel. Op grond van dit voorbeeld is de conclusie gerechtvaardigd dat geheel wordt

afgestapt van het uitgangspunt dat – in beginsel - de vervalt termijn begint te lopen op het moment van passeren van de akte.

De KNB zet grote vraagtekens bij de noodzaak van het feitelijk los laten van de vervalt termijn voor het indienen van klachten. Hierdoor worden notarissen in een moeilijke bewijspositie geplaatst, hetgeen door de wetgever in 1999 nog is onderkend, terwijl niet is gebleken dat hiermee een structureel probleem wordt opgelost. Het feit dat het Bureau Financieel Toezicht (BFT) in een of enkele gevallen op deze grond niet-ontvankelijk is verklaard, rechtvaardigt niet het geheel loslaten van de weloverwogen ingevoerde vervalt termijn.

De KNB doet dan ook een dringend beroep op de Eerste Kamer om de staatssecretaris te vragen genoemde bepaling niet in werking te laten treden, zodat in ieder geval nader onderzocht kan worden of er sprake is van een structureel probleem dat om een dergelijke oplossing vraagt.

Mocht u vragen hebben over deze brief, dan is de KNB vanzelfsprekend van harte bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

mr. J.H. Wilmink,
voorzitter